

Predlog zakona

> O PARTNERSKI SKUPNOSTI (ZPS)

I. UVODNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

Ta zakon ureja sklenitev partnerske skupnosti dveh oseb istega spola ter pogoje za njen vpis v matični register (v nadaljnjem besedilu: partnerska skupnost), določa pravne posledice, ki nastanejo s sklenitvijo te skupnosti v razmerju med partnerjema oziroma partnericama (v nadaljnjem besedilu: partner), ureja prenehanje partnerske skupnosti in razmerja med razvezanima partnerjema po prenehanju partnerske skupnosti.

V okviru obsega urejanja razmerij, nastalih med partnerjema partnerske skupnosti iz prejšnjega odstavka, določa ta zakon tudi, kakšne pravne posledice ima za partnerja obstoj partnerske skupnosti, sklenjene po tem zakonu, na drugih področjih družbenih razmerij, ki jih urejajo zakoni.

2. člen

(namen zakona)

Namen tega zakona je urediti pravni položaj življenjske skupnosti dveh oseb istega spola, ki jima v okviru pravic in obveznosti ter medsebojnih razmerij, določenih s tem zakonom, kakor tudi v postopkih v tej zvezi, zagotavlja enako obravnavanje z zakonsko zvezo kot življenjsko skupnostjo moža in žene.

3. člen

(partnerska skupnost)

Partnerska skupnost je s tem zakonom urejena življenjska skupnost dveh oseb istega spola, ki v obliki in na način, določen s tem zakonom, pred pristojnim organom izjavita svoje soglasje, da skleneta partnersko skupnost.

4. člen

(uporaba predpisov)

Glede pogojev za sklenitev partnerske skupnosti, veljavnost partnerske skupnosti, oblike sklenitve partnerske skupnosti, glede neveljavnosti partnerske skupnosti, medsebojnih pravic in dolžnosti partnerjev partnerske skupnosti, premoženjskih razmerij med partnerjema partnerske skupnosti, prenehanja partnerske skupnosti ter razmerij med razvezanima partnerjema po razvezi partnerske skupnosti se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja zakonsko zvezo, če s tem zakonom ni drugače določeno.

5. člen

(pristojno sodišče)

V postopkih razveljavitve partnerske skupnosti, sporazumne razveze ali tožbe za razvezo partnerske skupnosti je pristojno sodišče, ki je stvarno in krajevno pristojno za sojenje v zakonskih sporih in v sporih za zakonito preživljanje.

II. SKLENITEV PARTNERSKE SKUPNOSTI

1. Splošne določbe

6. člen

(svobodna volja)

Sklenitev partnerske skupnosti temelji na predhodni svobodni in skupni odločitvi partnerjev o sklenitvi partnerske skupnosti v obliki in na način, določen s tem zakonom.

7. člen

(enakopravnost partnerjev)

Partnerja sta v partnerski skupnosti enakopravna.

2. Pogoji za sklenitev in veljavnost partnerske skupnosti

8. člen

(soglasje)

Za sklenitev partnerske skupnosti je potrebno, da dve osebi istega spola pred pristojnim organom na način, določen s tem zakonom, izjavita svoje soglasje, da skleneta partnersko skupnost.

9. člen

(svobodna privolitev)

Sklenitev partnerske skupnosti ni veljavna brez svobodne privolitve bodočih partnerjev; svobodne privolitve ni, če je bila privolitev izsiljena ali dana v zmoti.

Privolitev je izsiljena, če je partner privolil v sklenitev partnerske skupnosti iz strahu, povzročenega z resno grožnjo.

Privolitev je dana v zmoti glede osebe partnerja, če je partner mislil, da sklepa partnersko skupnost s pravo osebo, pa je sklenil partnersko skupnost z drugo, ali je sklenil partnersko skupnost z določeno osebo, ki pa ni tista, za katero se je izdajala.

10. člen

(pravna in poslovna sposobnost ter državljanstvo)

Partnersko skupnost lahko skleneta osebi, ki sta dopolnili osemnajst let, in ima vsaj ena od njiju državljanstvo Republike Slovenije.

11. člen

(nerazsodnost)

Partnerske skupnosti ni mogoče skleniti, če sta eden ali oba partnerja težje ali težko motena v duševnem razvoju ali nerazsodna.

12. člen

(prejšnja partnerska skupnost ali zakonska zveza)

Nihče ne more biti partner nove partnerske skupnosti, dokler je partner druge veljavne partnerske skupnosti ali dokler njegova prej sklenjena zakonska zveza ne preneha ali ni razveljavljena.

13. člen

(sorodstvo)

Partnerske skupnosti ne morejo skleniti sorodniki v ravni črti, in tudi ne otroci bratov in sester, polbratov in polsester med seboj.

14. člen

(skrbništvo)

Partnerske skupnosti ne moreta skleniti skrbnik in njegov varovanec, dokler traja skrbništvo.

3. Oblika sklenitve partnerske skupnosti

15. člen

(pristojnost)

Osebi, ki nameravata skleniti partnersko skupnost, se prijaviata matičarju pri upravni enoti, na območju katere želita skleniti partnersko skupnost (v nadaljnjem besedilu: pristojna upravna enota).

Pristojna upravna enota z odločbo zavrne sklenitev partnerske skupnosti, če niso izpolnjeni pogoji za njeno veljavnost po tem zakonu.

Partnerska skupnost se sklepa javno in slovesno pred načelnikom pristojne upravne enote ali od njega pooblaščen osebo (v nadaljnjem besedilu: uradna oseba) ob navzočnosti matičarja v za to posebej določenih prostorih za sklepanje zakonskih zvez.

Če imata partnerja utemeljene osebne ali stvarne razloge, se lahko partnerska skupnost na njuno zahtevo sklene na drugem mestu.

16. člen

(vsebina prijave za sklenitev)

V prijavi za sklenitev partnerske skupnosti izjavita osebi, ki nameravata skleniti partnersko skupnost, da le-to svobodno sklepata in da so izpolnjeni pogoji za veljavnost registrirane partnerske skupnosti.

Prijavi priložita izpiska iz matičnega registra oziroma drugo ustrezno javno listino s podatki o rojstvu, v kolikor ti podatki niso zabeleženi v matičnem registru v Republiki Sloveniji. Kdor je že bil poročen ali je že bil partner registrirane partnerske skupnosti, mora predložiti pravnomočno sodno odločbo, s katero je prejšnja zakonska zveza oziroma partnerska skupnost prenehala ali bila razveljavljena.

17. člen

(priče pri sklenitvi)

Za sklenitev partnerske skupnosti je potrebna navzočnost obeh bodočih partnerjev, dveh prič, uradne osebe in matičarja.

Priča pri sklenitvi partnerske skupnosti je lahko vsaka poslovno sposobna oseba.

18. člen

(sklenitev po pooblaščenju)

Če obstojajo utemeljeni osebni ali stvarni razlogi, sme pristojna upravna enota dovoliti, da je eden od bodočih partnerjev pri sklenitvi partnerske skupnosti zastopan po pooblaščenju. Pooblaščenec mora imeti pooblastilo, izdano v obliki javne listine; v njem mora biti natančno navedena oseba, s katero namerava pooblastitelj skleniti partnersko skupnost. Sklenitev partnerske skupnosti po pooblaščenju se sme opraviti v treh mesecih od izdaje pooblastila.

19. člen

(razglasitev sklenitve partnerske skupnosti)

Uradna oseba se na podlagi listin in izjav prič ter bodočih partnerjev prepriča, da sta to osebi, ki sta prijavi nameravali sklenitev partnerske skupnosti.

Uradna oseba prebere bodočima partnerjema partnerske skupnosti naslednje slovesno besedilo o pravicah in dolžnostih partnerjev skupnosti:

"Partnerja sta v partnerski skupnosti enakopravna. Skupnost temelji na vzajemnem spoštovanju, zaupanju ter medsebojni pomoči in podpori. Partnerja sporazumno odločata o vseh skupnih zadevah ter v sorazmerju s svojimi možnostmi prispevata za preživljanje skupnosti. Če eden od partnerjev nima sredstev za življenje, je brez svoje krivde brezposeln ali je nesposoben za delo, ga drugi partner preživlja v skladu s svojimi zmožnostmi."

"Partnerici sta v partnerski skupnosti enakopravni. Skupnost temelji na vzajemnem spoštovanju, zaupanju ter medsebojni pomoči in podpori. Partnerici sporazumno odločata o vseh skupnih zadevah ter v sorazmerju s svojimi možnostmi prispevata za preživljanje skupnosti. Če ena od partneric nima sredstev za življenje, je brez svoje krivde brezposelna ali je nesposobna za delo, jo druga partnerica preživlja v skladu s svojimi zmožnostmi." Potem uradna oseba vpraša vsakega bodočega partnerja posebej, ali želi z drugim skleniti partnersko skupnost. Če oba bodoča partnerja odgovorita pritrdilno, razglasi uradna oseba, da je partnerska skupnost med njima sklenjena.

20. člen

(pravice in dolžnosti partnerjev partnerske skupnosti)

S sklenitvijo partnerske skupnosti se partnerja zavežeta, da bo njuna skupnost temeljila na vzajemnem spoštovanju, zaupanju, medsebojni pomoči in podpori.

Vsak partner bo spoštoval svobodno izbiro drugega partnerja glede poklica in dela.

Partnerja bosta sporazumno odločala o vseh skupnih zadevah.

Za preživljanje skupnosti bosta prispevala v sorazmerju s svojimi možnostmi.

Partnerja imata pravico in dolžnost do preživljanja s strani oziroma do drugega partnerja, če eden od njiju brez svoje krivde ni zaposlen ali je nesposoben za delo, pa nima drugih sredstev za preživljanje.

V medsebojnih premoženjskih razmerjih med partnerjema ima sklenitev partnerske skupnosti enake pravne posledice kot sklenitev zakonske zveze.

4. Sprememba priimka

4 >

21. člen

(sprememba priimka)

Partnerja partnerske skupnosti se lahko ob sklenitvi partnerske skupnosti sporazumeta, da si za priimek vzameta priimek enega ali drugega partnerja ali da obdržita vsak svoj priimek ali da vsak od njiju doda svojemu priimku priimek drugega partnerja, ali da eden oziroma drugi partner vzame priimek drugega ter temu priimku doda svoj priimek.

Če se partnerska skupnost razveže ali razveljavi, obdržita bivša partnerja svoj tedanji priimek, lahko pa vsak od njiju z izjavo pri pristojni upravni enoti - pri organu, pristojnem za upravne notranje zadeve v roku 6 mesecev od pravnomočnosti sodbe o razvezi oziroma razveljavitvi partnerske skupnosti vzame priimek, ki ga je imel pred sklenitvijo partnerske skupnosti.

5. Neveljavnost partnerske skupnosti

22. člen

(razlogi za neveljavnost)

Partnerska skupnost, ki je sklenjena v nasprotju z določbami 8., 9., 10., 11., 12., 13. in 14. člena tega zakona, je neveljavna.

Pravice tožbe za razveljavitve partnerske skupnosti, sklenjene v nasprotju z navedenimi členi v prejšnjem odstavku pripada partnerjema in vsem tistim, ki imajo neposredno pravno korist od tega, da se partnerska skupnost razveljavi oziroma državni tožilec, ob smiselni uporabi določb, ki urejajo neveljavnost zakonske zveze.

23. člen

(nebistvena kršitev)

Partnerska skupnost je veljavno sklenjena, če gre samo za nebistveno kršitev obličnosti pri sklenitvi.

24. člen

(bistvena kršitev)

Neveljavna je sklenitev partnerske skupnosti, pri katere sklenitvi nista bila navzoča oba partnerja ali en partner in pooblaščenec drugega.

6. Vpis v matični register

25. člen

(vpisi v enotni matični register)

Sklenitev partnerske skupnosti vpiše v matični register matičar pristojne upravne enote.

V matični register se vpišejo naslednji podatki o sklenitvi partnerske skupnosti: dan, mesec, leto in kraj sklenitve partnerske skupnosti; podatki o partnerju: priimek in ime, EMŠO, državljanstvo, naslov stalnega prebivališča, priimek po sklenitvi partnerske skupnosti.

V register iz prejšnjega odstavka se vpiše tudi neveljavnost in prenehanje partnerske skupnosti.

Sodišče mora pravnomočno sodbo, s katero izreče partnersko skupnost za neveljavno ali razveže partnersko skupnost, poslati pristojni upravni enoti v petnajstih dneh od dneva njene pravnomočnosti.

26. člen

(veljavnost splošne ureditve)

Glede pristojnosti in načina vodenja ter zbiranja in posredovanja podatkov iz tega zakona uporabnikom se uporabljajo določbe zakona o matičnem registru, ki se nanašajo na matično dejstvo zakonske zveze, če posamezna vprašanja s tem zakonom niso drugače urejena.

Organi, ki odločajo o kakšni pravici ali obveznosti partnerja partnerske skupnosti na podlagi tega zakona, lahko pridobijo iz matičnega registra podatke iz 25. člena tega zakona oziroma se jim lahko izdajo potrdila in izpiski na podlagi vpisov teh podatkov.

III. PRENEHANJE PARTNERSKE SKUPNOSTI IN RAZMERJA MED RAZVEZANIMA PARTNERJEMA

27. člen

(pogoji za razvezo)

Sodišče razveže partnersko skupnost na podlagi sporazuma partnerjev, če sta se sporazumela o preživljanju nepreskrbljenega partnerja, ki nima sredstev za življenje ali je nezaposlen in se ne more zaposliti ter če predložita pisni in notarsko overjen sporazum o delitvi skupnega premoženja in o tem, kateri od partnerjev bo bival oziroma se izselil iz najemnega stanovanja.

28. člen

(pravne posledice razveze partnerske skupnosti)

Po razvezi partnerske skupnosti sta partnerja glede pravice in obveznosti preživljanja in drugih pravnih posledic razveze v njunih medsebojnih razmerjih izenačena z razvezanima zakoncema.

IV. PRAVNE POSLEDICE SKLENITVE PARTNERSKE SKUPNOSTI NA DRUGIH PODROČJIH

29. člen

Obstoj partnerske skupnosti, sklenjene po tem zakonu, ima v okviru obsega in vsebine stvarne veljavnosti tega zakona, za partnerja te skupnosti na drugih področjih družbenih razmerij enake pravne posledice, kot jih zakoni, ki urejajo posamezno področje, določajo za partnerja, ki sta sklenila zakonsko zvezo, kadar zakon daje določeno pravico ali predpisuje določeno obveznost enemu zakoncu iz naslova pravice drugega zakonca ali jo lahko uveljavljata oba izključno iz naslova obstoja zakonske zveze kot pravnega razmerja v delu, ki učinkuje samo med zakoncema.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

30. člen

(vzpostavitev pogojev za vpis v matični register)

Do roka, ki je v zakonu o matičnem registru določen za zagotovitev pogojev za vodenje matičnega registra, se zagotovi tudi pogoje za vpis podatkov, iz 25. člena tega zakona o sklenitvi partnerske skupnosti in njenega prenehanja na podlagi pravno močne sodbe, v matični register ter pripravi ustrezne obrazce za potrdila in izpiske, ki se bodo upravičencem izdajali iz registra.

31. člen

(prehodna ureditev)

Partnerske skupnosti, ki bodo sklenjene od uveljavitve tega zakona do zagotovitve pogojev za vodenje matičnega registra iz prejšnjega člena, se vpišejo v register sklenjenih partnerskih skupnosti, ki ga za svoje območje vodi pristojna upravna enota. V register se vpisujejo podatki iz 25. člena tega zakona.

Po preteku roka iz prvega odstavka tega člena upravne enote po uradni dolžnosti vnesejo podatke iz registra sklenjenih partnerskih skupnosti v matični register.

32. člen

(uporaba izvršilnega predpisa)

Glede pogojev, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki jo načelnik upravne enote pooblasti za sklepanje partnerske skupnosti, minimalnih standardov za uradne prostore in njihovo opremljenost, načina in postopka javnega in slovesnega sklepanja partnerske skupnosti, višine in načina plačila za pooblaščenca osebo in matičarja ter druga vprašanja v zvezi s postopkom sklenitve partnerske skupnosti se smiselno uporabljajo določbe pravilnika o sklepanju zakonske zveze (Uradni list RS, št. 71/03).

33. člen

(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem istu Republike Slovenije.

6 >

OBRAZLOŽITEV ČLENOV

I. Uvodne določbe (1. do 5. člen)

V uvodnih določbah predloga zakona o partnerski skupnosti (ZPS) je določena stvarna veljavnost zakona, iz katere izhajajo vrste in obseg pravic in obveznosti partnerjev skupnosti dveh oseb istega spola, ki jima zagotavlja enako obravnavanje z življenjsko skupnostjo moškega in ženske v naslednjih pravnih posledicah te skupnosti: v njihovih medsebojnih pravicah in dolžnostih, v premoženjskih razmerjih, v pravnih posledicah prenehanja skupnosti in v razmerjih med partnerjema po razvezi partnerske skupnosti, kolikor s tem zakonom ni drugače določeno. Glede na to se bodo v materialnem in postopkovnem delu smiselno uporabljale določbe zakona, ki ureja zakonsko zvezo (44., 46.- 50. člen ZZZDR, 51.- 62. člen ZZZDR, 63.-76. člen ZZZDR in 81.- 85. člen ZZZDR), v postopkih razveljavitve partnerske skupnosti, sporazumne razveze ali tožbe za razvezo partnerske skupnosti pa bodo pristojna sodišča, ki so stvarno in krajevno pristojna za sojenje v zakonskih sporih in v sporih za zakonito preživljanje. Poleg pravnih učinkov, ki jih bo sklenitev partnerske skupnosti imela na podlagi tega zakona (ZPS), pa bo imel obstoj partnerske skupnosti, sklenjene po tem zakonu, glede pravic partnerjev, ki izhajajo iz tega pravnega statusa, načelno enake pravne posledice, kot jih ima sklenitev zakonske zveze, tudi na drugih področjih, ki jih ureja zakon (primeroma pravica do vdovske pokojnine po smrti partnerja, status ožjega družinskega člana v postopkih pred sodišči ali drugimi državnimi organi in nosilci javnih pooblastil - privilegirana priča, udeležba v postopku, pravica do obveščeni ipd., ki gotovo ne sodijo med premoženjska razmerja med partnerjema, so pa za njuno vsakodnevno življenje lahko celo pomembnejša od premoženjskih razmerij).

II. Sklenitev partnerske skupnosti (6. do 26. člen)

1. Splošne določbe (6. in 7. člen) določajo svobodno voljo kot predpogoj za sklenitev veljavne partnerske skupnosti in enakopravnost partnerjev kot temelj te skupnosti.
2. Pogoji za sklenitev in veljavnost partnerske skupnosti (8. do 14. člen) so smiselno enaki, kot pogoji za sklenitev in veljavnost zakonske zveze, vendar jih predlog ZPS zaradi pomembnosti posebej navaja.
3. Oblika sklenitve partnerske skupnosti (15. do 20. člen) je konstitutivni element za obstoj partnerske skupnosti in nastanek pravnih posledic, ki s sklenitvijo skupnosti nastanejo med partnerjema po tem zakonu. Pristojni organ za sklepanje bo tudi v tem primeru upravna enota, na območju katere bosta partnerja želela skleniti skupnost, slovesnost pa bo vodil načelnik upravne enote ali od njega pooblaščen oseba v prostorih, določenih za sklepanje zakonskih zvez. Določitev pristojne upravne enote po vodenju poročne matične knjige ni več relevantna, saj se bodo matične knjige prenehale voditi, ko bodo zagotovljeni pogoji za vodenje enotnega matičnega registra po zakonu o matičnem registru (Uradni list RS, št. 37/03), kar naj bi se po prehodni določbi omenjenega zakona zgodilo do 3. maja 2005. Postopek s prijavo pri matičarju pristojne upravne enote je smiselno enak postopku s prijavo dveh oseb, ki nameravata skleniti zakonsko zvezo, smiselno enake pa so tudi določbe o pričah pri sklenitvi in možnosti sklenitve partnerske skupnosti po pooblaščenju ter o razglasitvi sklenitve partnerske skupnosti z nekoliko prilagojeno vsebino besedila o pravicah in dolžnostih partnerjev skupnosti. S sklenitvijo partnerske skupnosti prevzmeta partnerja tudi medsebojne pravice in dolžnosti (20. člen predloga tega zakona).
4. Sprememba priimka (21. člen): tudi partnerjema te skupnosti je po analogiji z ureditvijo za zakonca v 6. členu zakona o osebnem imenu (Uradni list SRS, št. 16/74 s spr. in dop.) dana možnost, da se ob sklenitvi partnerske skupnosti sporazumeta glede priimka, ki ga bosta vzela ali obdržala oziroma dodala ter urejeno vprašanje priimka v primeru razveze ali razveljavitve partnerske skupnosti.
5. Neveljavnost partnerske skupnosti (22. do 24. člen): partnerska skupnost je neveljavna iz enakih razlogov, kot je neveljavna zakonska zveza (napake volje, pravna in poslovna nesposobnost, nerazsodnost partnerjev, obstoj partnerske skupnosti oziroma zakonske zveze, sorodstvo, skrbništvo) in tudi glede pravice do tožbe za razveljavitve partnerske skupnosti predlagatelj predlaga smiselno uporabo določb, ki se nanašajo na razveljavitve zakonske zveze.
6. Vpis v matični register (25. in 26. člen): v začetku maja 2003 je začel veljati zakon o matičnem registru (Uradni list RS, št. 37/03), ki določa prehodno obdobje dveh let za zagotovitev pogojev za vodenje matičnega registra. Po poteku tega obdobja se bodo vsi podatki iz dosedanjih matičnih knjig prenesli v matični register. V omenjenem zakonu med podatki, ki se v skladu s 4. členom vpisujejo v matični register, ni podatkov o sklenitvi partnerske skupnosti, zato je bilo treba v predlogu ZPS določiti, da je tudi sklenitev partnerske skupnosti matično dejstvo in kateri podatki o tem dejstvu se vpišejo v matični register. Sicer pa se bodo glede pristojnosti in načina vodenja ter zbiranja in posredovanja podatkov o sklenjenih partnerskih skupnostih uporabljale določbe zakona o matičnem registru, ki se nanašajo na matično dejstvo zakonske zveze. Kar zadeva pridobivanje teh podatkov iz matičnega registra, pa predlog ZPS po pooblastilu iz tretjega odstavka 27. člena ZMatR določa, da jih lahko poleg subjektov iz navedene določbe pridobijo tudi organi, ki odločajo o kakšni pravici ali obveznosti partnerja iz partnerske skupnosti na podlagi tega zakona (ZPS). Tem organom pa se v skladu s pooblastilom iz prvega odstavka 28. člena ZMatR lahko izdajajo tudi potrdila in izpiski na podlagi vpisov teh podatkov iz matičnega registra.

< 7

III. Prenehanje partnerske skupnosti in razmerja med razvezanima partnerjema (27. in 28. člen)

Partnerska skupnost se lahko razveže na enak način kot zakonska zveza pred pristojnim sodiščem, pri čemer pa se morata v primeru sporazumne razveze partnerja sporazumeti o prežvljanju nepreskrbljenega zakonca, ki nima sredstev za življenje in je nesposoben za delo, ali je nezaposlen in se ne more zaposliti ter predložiti pismen in po sodniku overjen sporazum o delitvi skupnega premoženja in o tem, kateri od partnerjev bo imetnik stanovanjske pravice. V razmerju med partnerjema pa ima razveza partnerske skupnosti tako glede pravice in obveznosti prežvljanja kot glede drugih pravic in obveznosti enake pravne posledice kot razveza zakonske zveze.

III. Pravne posledice sklenitve partnerske skupnosti na drugih področjih (29. člen)

Z določbo 29. člena želi predlog zakona izenačiti pravni položaj partnerja partnerske skupnosti na drugih področjih družbenih razmerij, ki jih ureja zakon, s pravnim položajem enega od zakoncev, ko ta uveljavlja določeno pravico na podlagi obstoja zakonske zveze z drugim partnerjem in pravice, ki jo ima ta na tem področju. Obrazložitev te določbe je smiselno enaka obrazložitvi uvodnih določb tega predloga zakona.

Ta zakon pa ne ureja pravic in obveznosti iz družinskih razmerij, kot na primer posvojitev in rejništvo. Posvojitev ni pravica, ki bi izhajala iz določenega osebnega pravnega statusa (zakonska zveza, izvenzakonska skupnost) in ne sodi v okvir urejanja razmerij oziroma pravnih posledic, ki nastanejo s sklenitvijo zakonske zveze ali kot pravni učinki dalj časa trajajoče življenjske skupnosti moškega in ženske, ampak je poseben samostojen institut, ki je bil kot posebno poglavje vključeno v zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v skladu z družbeno opredeljitvijo vloge družine in razmerij med starši in otroci. ZZZDR samo zakonca, torej moškemu in ženski, ki sta sklenila zakonsko zvezo v skladu z določbami ZZZDR daje pravico, da skupaj posvojita otroka ali da eden od njiju posvoji otroka svojega zakonca pod pogoji in po postopku, ki ga določa ta zakon. Glede na določbo 12. člena ZZZDR pa je sodna praksa priznala to pravico tudi moškemu in ženski, ki živita v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti zato, ker je pravno priznani obstoj te skupnosti v vseh pravnih posledicah, ki jih določa ZZZDR za sklenitev zakonske zveze, torej tudi glede svobodnega odločanja o rojstvu otrok, njihovih pravic in dolžnosti do svojih otrok, njihovih razmerij do svojih otrok po razvezi zakonske zveze ter razmerij med njima kot staršema in njihovimi otroci izenačen z zakonsko zvezo. ZPS pa pravno ureja življenjsko skupnost dveh istospolnih partnerjev, ki je z zakonsko zvezo zaradi naravnih razlik med obema življenjskima skupnostma izenačena le v določenih pravnih posledicah. Glede na to, da gre z vidika pravnega sistema torej za zakon, ki ureja drugačno skupnost od zakonske zveze, zanjo ne morejo veljati tiste določbe systemskega zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki veljajo samo za posvojitev v zakonski zvezi. Zato je tako z vidika skladnosti s pravnim sistemom, kot z vidika systemskega urejanja posameznih družbenih razmerij, določanje nekaterih primerjalnih omejitev ali prepovedi v zvezi s posvojitvijo v zakonski zvezi v zakonu o partnerski skupnosti povsem neustrezno. Če bi hotel predlagatelj omogočiti partnerjema registrirane partnerske skupnosti posvojitev otroka, bi moral to pravico v tem zakonu potem posebej originarno določiti oziroma urediti, kar pa ni bil njegov namen, zato tega instituta tudi ni vključil v zakon.

Kar pa zadeva rejništvo, imamo v Sloveniji poleg systemske umestitve instituta rejništva v ZZZDR od leta 2002 še poseben Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti (Uradni list RS, št. 110/02), ki v II. poglavju določa pogoje, ki jih mora izpolnjevati posamezna oseba, ki želi izvajati rejniško dejavnost in teh pogojev ne veže na (ne)obstoj nikakršne življenjske skupnosti. Glede na to tudi določbe o rejništvu z vidika umestitve v pravni sistem ne sodijo v ZPS, ampak se bo vloga za izvajanje rejniške dejavnosti kateregakoli prosilca v vsakem primeru presojala po ZZZDR in zakonu o izvajanju rejniške dejavnosti.

V. Prehodne in končne določbe (30. do 33. člen)

V prehodnih določbah je določeno, da organ, ki vodi enotni matični register, v istem roku, ki ga zakon o matičnem registru postavlja za zagotovitev pogojev za njegovo vodenje, zagotovi tudi pogoje vpis podatkov iz 25. člena tega zakona o sklenitvi partnerske skupnosti in njenega prenehanja na podlagi pravnomočne sodbe v matični register ter pripravi ustrezne obrazce za potrdila in izpiske, ki se bodo upravičencem izdajali iz matičnega registra na podlagi vpisov teh podatkov osebam, upravičenim do njihove izdaje. Partnerske skupnosti, ki bodo sklenjene od uveljavitve ZPS do zagotovitve pogojev za vodenje matičnega registra, pa se bodo vpisovale v register sklenjenih partnerskih skupnosti, ki ga za svoje območje vodi pristojna upravna enota. V register se bodo v prehodnem obdobju vpisovali enaki podatki, kot se bodo po vzpostavitvi vpisovali v matični register. V tem času bosta bodoča partnerja priložila prijavi enake podatke kot jih določa ZZZDR za sklenitev zakonske zveze. Ko se bo matični register začel voditi, bodo upravne enote po uradni dolžnosti vnesle podatke iz registra sklenjenih partnerskih skupnosti v matični register.

Končni določbi vsebujeta pravilo, da se bodo glede pogojev, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki jo načelnik upravne enote pooblasti za sklepanje partnerske skupnosti, minimalnih standardov za uradne prostore in njihovo opremljenost, načina in postopka javnega in slovesnega sklepanja partnerske skupnosti, višine in načina plačila za pooblaščen osebo in matičarja ter druga vprašanja v zvezi s postopkom sklenitve partnerske skupnosti smiselno uporabljale določbe o uporabi pravilnika o sklepanju zakonske zveze (Uradni list RS, št. 71/03), saj ne bi bilo racionalno sprejemati posebnega izvršilnega predpisa za izvajanje ZPS v tem delu, in pa določbo o začetku veljavnosti ZPS po njegovi objavi v Uradnem listu RS.

DEKLARACIJA: PRAVICA DO DRUGAČNOSTI

Pravica ljubiti po lastni izbiri je fundamentalna človekova pravica, ki se nanaša tako na homoseksualce kot na heteroseksualce. Med ključne principe demokratične družbe prav gotovo sodi pravica do drugačnosti, do odstopanja od večinskih stališč in obnašanja.

To je osnovna demokratična pravica, ki pa se lezbijkam in gayem še vedno marsikje odreka. Za obstoj resnične demokracije ne zadostujejo večinska pravila, temveč gre v prvi vrsti za priznanje in sprejemanje stališč ter življenjskih stilov manjšin, med katere sodi tudi 50 do 60 milijonov homoseksualcev v evropskih državah.

Pluralizem in različnost sta bistvena elementa demokratične družbe. Zakonsko priznanje in zaščita spolnega pluralizma in različnosti bogatita demokracijo in takorekoč večata vsoto vseh demokratičnih pravic. Enakost je nedeljiv, integralen princip demokratične družbe, v kateri se spoštujejo človekove pravice, zato mora veljati za vse državljanke in državljanje, pri čemer spolna usmerjenost ne sme biti osnova za kakršnakoli odstopanja.

Doslej so se že tri vseevropske institucije zavzele za progresivno politiko v smeri zagotavljanja enakosti za homoseksualce: *Evropski svet* (1981), *Evropski parlament* (1984, 1986 in 1989) in *Nordijski svet* (1984, 1990).

Skupščina evropskega sveta nevladnih organizacij (Council Non Governmental Organizations Assembly) je oktobra 1990 sprejela predlog resolucije o nediskriminaciji na osnovi spolne usmerjenosti.

Roza klub je ob svoji ustanovitvi julija 1990 predlagal:

- Da se v člen o človekovih pravicah v slovenski ustavi med primere, za katere je diskriminacija izrecno prepovedana (7. člen "*Delovnega osnutka nove slovenske ustave*" Zbora za ustavo), vstavi tudi '**spolno usmerjenost**', tako da se člen v celoti glasi:

"Vsi ljudje imajo enake pravice ne glede na narodnost, raso, spol, spolno usmerjenost, jezik, veroizpoved, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katerokoli drugo osebno okoliščino. Vsi so enaki pred zakonom."

DEKLARACIJO SO PODPISALI:

**Liberalno-demokratska stranka,
Zeleni Slovenije,
Social-demokratska stranka,
Social-demokratska mladina,
Stranka demokratične prenove,
Socialistična stranka,
Slovenska demokratična zveza,
Ženske za politiko,
Center za kulturo miru in nenasilja ter
Roza klub.**